

Magdalena Ziolo

Metodyka oceny zdolności kredytowej gminy i jej determinanty

Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio H, Oeconomia 46/3,
121-129

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Katedra Finansów Publicznych, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług,
Uniwersytet Szczeciński

MAGDALENA ZIOŁO

*Metodyka oceny zdolności kredytowej gminy
i jej determinanty¹*

Methodology of creditworthiness assessment of the municipality and its determinants

Słowa kluczowe: zdolność kredytowa, gmina, metodyka, ocena

Key words: creditworthiness, municipality, methodology, assessment

Wstęp

Zdolność kredytowa gminy i uwarunkowania jej oceny stanowią przesłankę w procesie podejmowania decyzji kredytowych przez instytucje finansowe. Metodyka oceny zdolności kredytowej gmin wymaga uwzględnienia odmiennego od podmiotów prywatnych charakteru gospodarki finansowej tych jednostek oraz pozwala na wieloaspektowe dokonanie analizy ilościowo-jakościowej zmierzającej do diagnozy ich sytuacji finansowej. Problematyczna jest jednak złożoność, niejednorodność i mnogość narzędzi wspomagających ocenę gospodarki finansowej podmiotów publicznych oraz niedoskonałość wskaźników limitujących wielkość ich zadłużenia.

Celem pracy jest przybliżenie pojęcia zdolności kredytowej w odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego oraz wskazanie narzędzi wykorzystywanych podczas tej oceny.

---

¹ Praca naukowa finansowana ze środków na naukę w latach 2010–2012.

1. Zdolność kredytowa gminy i uwarunkowania jej oceny

W ujęciu ogólnym zdolność kredytowa rozumiana jest jako „reputacja i położenie finansowe osoby lub instytucji”². Zgodnie z art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe zdolność kredytową postrzega się jako „zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie”³. Jak wynika z przepisu art. 70 ust. 2 bank może udzielić kredytu podmiotowi nieposiadającemu zdolności kredytowej, jeżeli spełnione zostaną przez ten podmiot dodatkowe warunki w zakresie prawnego zabezpieczenia spłaty oraz podjęte zostaną działania naprawcze skutkujące odzyskaniem przez jednostkę zdolności kredytowej w oznaczonym czasie⁴.

M. S. Wiatr podkreśla, że zdolność kredytowa powinna być rozpatrywana zarówno w aspekcie prawnym, jak i ekonomicznym⁵. Zdolność w aspekcie formalno-prawnym to zdolność podmiotu do skutecznego podejmowania czynności prawnych. Ekonomiczny wymiar zdolności kredytowej jest oceniany przy uwzględnieniu czynników jakościowych (ujęcie personalne) i ilościowych (aspekt ekonomiczny)⁶.

Pojęcie zdolności kredytowej często używane jest zamiennie dla terminów takich, jak: wiarygodność kredytowa, wypłacalność czy kondycja finansowa. Tymczasem zakres pojęciowy tych kategorii jest niejednorodny. Wiarygodność kredytowa, na co zwraca uwagę M. Wiśniewski, to „finansowa zdolność kapitałobiorcy do terminowej spłaty długu i odsetek (zdolność kredytowa), jak też jego determinacja w spłacie zadłużenia oraz sprzyjające warunki w jego otoczeniu, które tejsze spłaty nie zakłóca”⁷. Wiarygodność kredytowa uwzględnia zatem wymóg zdolności kredytowej, ale dodatkowo warunkuje jego spełnienie czynnikami zewnętrznymi. Szczególną rolę przypisuje się tutaj zewnętrznej ocenie wiarygodności kredytowej (rating)⁸. Zapewnienie zdolności podmiotu do spłaty jego wszystkich zobowiązań w długim okresie to z kolei wypłacalność.

² *Słownik finansów i bankowości*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008, s. 506.

³ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 maja 2002 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy Prawo bankowe (Dz.U. 2002 nr 72 poz. 665 z późn. zm.).

⁴ *Ibid.*

⁵ M. S. Wiatr, *Zarządzanie indywidualnym ryzykiem kredytowym. Elementy systemu*, SGH, Warszawa 2008, s. 77–78.

⁶ *Ibid.*

⁷ M. Wiśniewski, *Wielowymiarowa analiza danych gospodarczych – metody i zastosowania*, red. D. Appenzeller, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu nr 124, Poznań 2009, s. 143–162.

⁸ Szerzej: J. Adamiak, *Przydatność ratingu komunalnego w polityce finansowej gmin*, [w:] D. A. Hałaburda (red.), *Finansowanie gminnego samorządu terytorialnego*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku, Białystok 2008, s. 112.

M. Jastrzębska zwraca dodatkowo uwagę, że należy dokonać rozróżnienia między kategoriami „zdolność kredytowa” oraz „kondycja finansowa”. Kondycja finansowa jest pojęciem szerszym i wyraża zdolność jednostki samorządu terytorialnego do⁹: kreowania środków na spłatę zobowiązań JST w krótkim okresie (ang. *cash solvency*); krótkookresowego gromadzenia dochodów przez JST w celu finansowania wydatków budżetowych (ang. *budgetary solvency*); finansowania w długim okresie wszystkich wydatków niezależnie od roku budżetowego, w którym się pojawią (ang. *long run solvency*).

Jednocześnie Autorka podkreśla, uwzględniając uwarunkowania oceny sytuacji finansowej JST, że kondycja finansowa tych jednostek nie może być postrzegana wyłącznie przez wielkość posiadanych przez nie dochodów, bowiem swoboda dysponowania środkami publicznymi przez JST jest uwarunkowana prawnie (m.in. dotacje)¹⁰. Na ten sam fakt zwraca uwagę W. Gonet, proponując wykorzystanie dla potrzeb oceny zdolności kredytowej JST takich kategorii finansowych, jak¹¹: środki dyspozycyjne, wolne środki budżetowe, czysta nadwyżka inwestycyjna. Wymienione wskaźniki pozwalają na określenie wielkości środków, jaką jednostka może swobodnie dysponować, przez wyłączenie kategorii prawnie zdeterminowanych.

W procesie oceny zdolności kredytowej poza uwarunkowaniami ekonomicznymi na uwagę zasługuje aspekt prawny. Jednostki sektora publicznego w Polsce nie posiadają zdolności upadłościowej¹². Rodzi to określone skutki dla współpracy JST z instytucjami finansowymi, dla których podmioty publiczne są atrakcyjnym partnerem. Brak zdolności upadłościowej sprawia, że jednostki publiczne są dla instytucji bankowo-finansowych „bezpiecznym” podmiotem do finansowania, m.in. ze względu na sposoby postępowania w przypadku zagrożenia JST niewypłacalnością. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (dalej UFP) dopuszcza możliwość udzielenia JST pożyczki z budżetu państwa, jeżeli jednostka taka realizuje postępowanie naprawcze lub przystępuje do jego realizacji, a podjęte w ramach tego postępowania działania z dużym prawdopodobieństwem mogą przyczynić się do poprawy parametrów sytuacji finansowej JST. Instytucje bankowo-finansowe, dokonując oceny zdolności kredytowej JST, powinny więc zwracać szczególną uwagę na:

- zdeterminowany prawnie system zasileń budżetów JST, współwarunkujący możliwości spłaty zadłużenia (ograniczeność w swobodzie dysponowania

⁹ M. Jastrzębska, *Zarządzanie długiem jednostek samorządu terytorialnego*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2009, s. 119.

¹⁰ *Ibid.*, s. 120.

¹¹ Szerzej: W. Gonet, *Zastosowanie budżetu zadaniowego do oceny zdolności kredytowej jednostek samorządu terytorialnego*, „Finanse Komunalne” 2007, nr 1–2, s. 23–24.

¹² Art. 6 ustawy z dnia 23 lutego 2003 r. prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. 2003, nr 60, poz. 535 z późn. zm.).

- środkami w odniesieniu do wybranych rodzajów dochodów, limitowana samodzielność finansowa);
- ustawowe ograniczenia i wymogi w zakresie zaciągania zobowiązań (ograniczenia ilościowe i jakościowe m.in. celowość finansowania długiem art. 89 UFP, konieczność zachowania równowagi budżetu bieżącego art. 242 UFP, limitowanie zadłużenia art. 243 UFP);
  - jakość i metodykę planowania finansowego w JST (problem szacowania dochodów i wydatków);
  - rolę organów nadzorujących (RIO) w procesie zarządzania długiem JST (m.in. nadzór ukierunkowany na wypełnienie kryterium legalności, opinia o możliwości spłaty zadłużenia art. 91 ust 2 UFP);
  - ograniczenia dla organu wykonawczego w zakresie podejmowania zobowiązań (art. 91 ust 1 UFP i art. 212 UFP);
  - specyfikę funkcjonowania podmiotów publicznych determinującą efektywność ich działania (m.in. *public service obligation* a efektywność wydatkowania środków publicznych).

Dokonując oceny zdolności kredytowej gminy, szczególną uwagę warto zwrócić na problem długu i konstrukcję limitów zadłużenia podmiotów publicznych w Polsce. Istotny w tym zakresie jest sposób klasyfikacji tytułów dłużnych oddziałujących na wielkość długu (art. 72 ust. 1 UFP). Do momentu wejścia w życie Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego, w tym do długu Skarbu Państwa¹³, istotną kwestią w procesie dokonywania oceny zadłużenia JST i weryfikacji zdolności kredytowej JST był także problem zadłużenia nieobjętego limitem długu, który przez rozszerzenie katalogu tytułów dłużnych w wyniku reklasyfikacji kategorii „kredytów i pożyczek” został częściowo¹⁴ wyeliminowany. Obecnie strona rządowa podejmuje kolejne działania mające na celu restrykcyjne ograniczenie możliwości zaciągania zobowiązań przez JST, przedstawiając nowe propozycje w tym zakresie (m.in. wprowadzenie limitu deficytu sektora samorządowego na poziomie 0,4% PKB oraz w postaci progów kwotowych: 10 mld (2012 r.), 9 mld (2013 r.), 8 mld (2014 r.); zwiększenie odpowiedzialności finansowej JST za wyniki m.in. SPZOZ oraz samorządowych instytucji kultury, utrzymanie dwóch, tj. dotychczasowego i nowego limitu zadłużenia JST, wprowadzenie mechanizmów stabilizujących w sytuacji przekroczenia określonych poziomów deficytu)¹⁵. Zaproponowany limit zadłużenia (art. 243), podobnie jak limit dotychczas obowią-

¹³ Dz.U. 252, poz. 1692 z późn. zm.

¹⁴ Nadal nierozwiązany pozostaje problem tzw. długu pośredniego.

¹⁵ Szerzej: projekt nowelizacji ustawy o finansach publicznych zaproponowany przez Ministerstwo Finansów w dniu 13 lutego 2012 r.

zujący (art. 170 UFP z 2005 r.) nie jest wolny od wad, na co zwracała uwagę Krajowa Rada Regionalnych Izb Obrachunkowych w uchwale z 2010 r.¹⁶

2. Parametry oceny zdolności kredytowej gmin i możliwości jej zwiększania

W ocenie zdolności kredytowej ważna jest metodyka dokonywania tej oceny. Metodyka to „zbiór zasad, sposobów wykonywania określonej pracy”¹⁷. Zgodnie z tym ujęciem metodyka dokonywania zdolności kredytowej to zbiór zasad, metod wykorzystywanych w celu zdiagnozowania ryzyka transakcji finansowej, determinowanego stanem gospodarki finansowej ocenianego podmiotu. W procesie weryfikacji zdolności kredytowej wykorzystywane są zarówno metody ilościowe, jak i jakościowe. Ocena jakościowa polega na dokonaniu analizy takich czynników, jak¹⁸: atrakcyjność jednostki terytorialnej, zarządzanie jednostką oraz jakość planowania budżetowego. Weryfikacja ilościowa koncentruje się na analizie finansowej pozwalającej ocenić zdolność jednostki do spłaty kredytu oraz umożliwia identyfikację sfer problemowych, mogących kreować określone ryzyko zagrażające transakcji kredytowej. Kryteria jakościowe dotyczą w szczególności¹⁹: wielkości JST i jej charakteru, lokalizacji i atrakcyjności inwestycyjnej JST, sytuacji gospodarczej JST, sytuacji społecznej JST, jakości zarządzania JST, sytuacji finansowej JST, jakości planowania budżetowego JST, terminowości regulowania zobowiązań finansowych.

Różnorodność determinant branych pod uwagę podczas oceny zdolności kredytowej gmin wymusza selekcję kategorii najbardziej istotnych z uwagi na zakres informacyjny i ryzyko oszacowania. W literaturze zagranicznej podnosi się tę kwestię, wskazując na główne sfery oceny, które powinny koncentrować się na kluczowych obszarach analizy, interakcjach między nimi oraz wskaźnikach im towarzyszących, tj. parametrach ekonomicznych, finansowych (w tym zadłużenie), administracyjno-zarządczych²⁰. M. Wiśniewski wskazuje natomiast, że w przypadku polskich gmin kluczowe znaczenie z punktu widzenia zdolności kredytowej mają dwie sfery oceny i towarzyszące im wskaźniki, tj. potencjał

¹⁶ Szerzej: uchwała nr 10/2010 Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie wystąpienia do Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej Sejmu RP o wystąpienie z projektem nowelizacji art. 243 i art. 72 ust. 1 ustawy o finansach publicznych z 27 sierpnia 2009 r.

¹⁷ W. Kopaliński, *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych z almanachem*, Świat Książki, Warszawa 2000, s. 326.

¹⁸ E. Hellich: *Ocena zdolności kredytowej jednostek samorządu terytorialnego*, tekst opublikowany na stronie <http://www.finansepubliczne.bdo.pl/component/content/article/232.pdf>, 18.03.2012 r.

¹⁹ M. Jastrzębska, *op. cit.*, s. 137.

²⁰ L. H. Lipnic, Y. Rattner, L. Ebrahim, *The Determinants of municipal credit quality*, „Government Finance Review” 1999, No 12, s. 41.

finansowy (określany m.in. wielkością nadwyżek finansowych) oraz obciążenie budżetu gminy długiem i kosztami jego obsługi (definiowany przez wskaźniki długu i obsługi zadłużenia)²¹. Mimo zróżnicowania kryteriów oceny zdolności kredytowej JST przez banki w warunkach polskich możliwe jest wyodrębnienie dwóch kategorii determinant, które są poddawane ocenie przez wszystkie instytucje finansujące. Są to tzw. kryteria budżetowe oraz czynniki związane z zadłużeniem JST²² (tab. 1).

Tabela 1. Wybrane wskaźniki wykorzystywane w ocenie zdolności kredytowej gmin

Kategoria	Wskaźnik
Wskaźniki budżetowe	Nadwyżka operacyjna/ Dochody operacyjne (%) Nadwyżka (deficyt) przed obsługą zadłużenia/ Dochody ogółem (%) Wynik budżetu ogółem/ Dochody ogółem (%) Wzrost dochodów operacyjnych (% zmiana w ciągu roku) Wzrost wydatków operacyjnych (% zmiana w ciągu roku) Wzrost nadwyżki operacyjnej (% zmiana w ciągu roku)
Wskaźniki zadłużenia	Wzrost zadłużenia bezpośredniego (% zmiana w ciągu roku) Odsetki zapłacone/ Dochody operacyjne (%) Nadwyżka operacyjna/ Odsetki zapłacone (wielokrotność) Obsługa zadłużenia bezpośredniego/ Dochody bieżące (%) Obsługa zadłużenia bezpośredniego/ Nadwyżka operacyjna (%) Zadłużenie bezpośrednie/ Dochody bieżące (%) Zadłużenie ogółem/ Dochody bieżące (%) Zadłużenie bezpośrednie/ Nadwyżka bieżąca (lata) Zadłużenie ogółem/ Nadwyżka bieżąca (lata) Zadłużenie bezpośrednie/ PKB (%) Zadłużenie bezpośrednie na mieszkańca (zł.)
Wskaźniki dochodów	Dochody operacyjne/ Planowane dochody operacyjne (%) Dochody podatkowe/ Dochody operacyjne (%) Podatki lokalne/ Dochody podatkowe ogółem Otrzymane transfery bieżące/ Dochody operacyjne (%) Dochody operacyjne/ Dochody ogółem (%) Dochody na mieszkańca (zł.)
Wskaźniki wydatków	Wydatki operacyjne/ Planowane wydatki operacyjne (%) Wydatki na wynagrodzenia/ Wydatki operacyjne (%) Transfery bieżące/ Wydatki operacyjne (%) Wydatki majątkowe/ Planowane wydatki majątkowe (%) Wydatki majątkowe/ Wydatki ogółem (%) Wydatki majątkowe/ Lokalny PKB (%) Wydatki na mieszkańca (zł.)

Źródło: Ocena wiarygodności kredytowej Gminy X, Fitch Rating oraz M. Wiśniewski, *Wielowymiarowa...*, s. 12.

²¹ M. Wiśniewski, *Ocena zdolności kredytowej gminy*, Difin, Warszawa 2011, s. 126–127.

²² M. Wiśniewski, *Wielowymiarowa...*, s. 12.

W literaturze przedmiotu w grupie cech ilościowych wymienia się także następujące relacje finansowe występujące w JST²³:

- relacja potencjału inwestycyjnego do planowanych dochodów ogółem JST;
- relacja wypłat na obsługę kredytu do dochodów ogółem pomniejszonych o dotacje na zadania zlecone;
- relacja wypłat na obsługę kredytu do wolnych środków;
- udział wpływów z podatków i subwencji ogólnej w dochodach ogółem JST;
- udział wydatków płacowych w wydatkach JTS ogółem;
- wskaźnik łącznego zadłużenia;
- wskaźnik wyniku budżetu;
- wskaźnik dochodu na jednego mieszkańca.

Rekomendacje w sprawie metodyki oceny zdolności kredytowej gmin z wykorzystaniem właściwych danych finansowych są przedmiotem analiz Banku Światowego (tab. 2), który dodatkowo wskazuje na procedurę i działania niezbędne do poprawy / wzmocnienia ich zdolności kredytowej.

Tabela 2. Wskaźniki wykorzystywane w ocenie poziomu ryzyka kredytowego gmin wg Banku Światowego

Lp.	Rodzaj wskaźnika
Wskaźniki finansowe	
1.	Koszt obsługi długu / Dochody stałe (powtarzalne)
2.	Koszt obsługi długu / Nadwyżka operacyjna
3.	Koszt obsługi długu / Dochody ogółem (wskaźnik przekraczający 15% wymaga pogłębionej analizy)
4.	Zobowiązania wymagalne / Podatkowe dochody własne
5.	Zadłużenie na mieszkańca
Wskaźniki jakościowe	
6.	Zakres kompetencji władz lokalnych w zakresie podatków i opłat lokalnych
7.	Standing lokalnego budżetu – saldo budżetowe (bieżące, majątkowe) i jego zmiany
8.	Parametry długu: <ul style="list-style-type: none"> – udział zadłużenia w walucie zagranicznej i jego struktura; – kwota zadłużenia krótkoterminowego zagrożona rolowaniem; – perturbacje związane z obsługą zadłużenia; – stopień zależności budżetu lokalnego od finansowania zewnętrznego.

Źródło: G. E. Peterson: *Measuring local government credit risk and improving creditworthiness*. Washington, DC, World Bank, 1998, s. 19.

Bank Światowy wyodrębnił także sfery i wskazał potencjalne działania, jakie mogą zostać podjęte w celu zwiększenia zdolności kredytowej przez gminy. Opisany w tab. 3 zakres działań podejmowanych z wykorzystaniem narzędzi wewnętrznych (m.in. procedury interwencyjne w budżetach lokalnych) oraz zewnętrznych (m.in. reguły finansowe) warunkowany jest przede wszystkim: cha-

²³ M. Jastrzębska, *op. cit.*, s. 136.

rakterem legislacji danego państwa, jego ustrojem administracyjnym, specyfiką JST, jej rodzajem i przypisanym zakresem kompetencji.

Tabela 3. Możliwości podnoszenia zdolności kredytowej przez gminy

Sfera	Działania
System finansowy	
Przepływy transferowe	Przejrzysta legislacja regulująca problematykę systemu zasileń transferowych oraz udziałów samorządów lokalnych we wpływach z podatków państwa Utrzymanie stabilnego mechanizmu kalkulacji wpływów gminy z tytułu udziałów we wpływach z podatków państwa
Dochody własne	Wyposażenie gmin w uprawnienia decyzyjne i kontrolne w zakresie lokalnej polityki dochodowej
Zewnętrzne źródła finansowania	
Zobowiązania zagrożone	Określenie maksymalnego poziomu zobowiązań zagrożonych, monitorowanie wyników
Ocena zdolności kredytowej	Oddzielny rating kredytowy dla każdego instrumentu dłużnego Wydzielenie komórki organizacyjnej ds. oceny wiarygodności kredytowej i analizy ryzyka Analiza korelacji instrumentów dłużnych obsługiwanych nieterminowo z ocenami ratingowymi transakcji
Uwarunkowania prawne	
Reguły finansowe Procedury, sanacyjne, naprawcze Ekspozycje prawnych zabezpieczeń spłaty zobowiązań	Ustanowienie limitów zadłużenia JST współgrających z kluczowymi miarami ryzyka kredytowego Standaryzacja sprawozdawczości JST w celu zapewnienia jednolitej informacji dla instytucji finansowych Wymóg badania sprawozdań finansowych JST przez uprawnione podmioty zewnętrzne Monitorowanie obsługi zadłużenia i wskaźników finansowych na poziomie rządowym i samorządowym Określenie procedur postępowania określających zakres i kolejność działań naprawczych, w tym właściwość sądów
Procedury interwencyjne w budżetach lokalnych	Stworzenie automatycznych procedur interwencyjnych dla budżetów lokalnych zagrożonych niewypłacalnością Wyposażenie organów decyzyjnych w instrumenty pozwalające równoważyć budżet poprzez działanie z urzędu

Źródło: G.E. Peterson: *Measuring local government credit risk and improving creditworthiness*. Prepared for World Bank, March 1998, s. 11 i 19.

W kontekście oceny zdolności kredytowej JST w wymiarze międzynarodowym należy zwrócić uwagę na zróżnicowane podejście do ujęcia podmiotów tworzących sektor publiczny, kategorii tytułów dłużnych oraz na przyjętą metodykę kalkulacji długu, co ma wpływ na poziom zadłużenia i ocenę zdolności kredytowej. Jednocześnie rozwiązania w zakresie możliwości zadłużania się JST, form nadzoru nad tym zjawiskiem, jak również dopuszczalności finansowania określonych rodzajów wydatków z wykorzystaniem źródeł zwrotnych różnią się

i są warunkowane stopniem restrykcyjności przepisów przyjętych w tym zakresie przez poszczególne państwa.

Zakończenie

Analiza zdolności kredytowej podmiotów sektora publicznego wymaga właściwie dobranej metodyki oceny. Zdolność kredytowa jednostek publicznych powinna być rozpatrywana z uwzględnieniem podstawowych uwarunkowań funkcjonowania tych jednostek, wynikających przede wszystkim z przepisów prawa finansowego i charakteru ich zadań. W procesie oceny szczególną uwagę należy zwrócić na kwestię określenia środków pozostających w swobodnej dyspozycji jednostki, jej faktycznego zagrożenia niewypłacalnością oraz jakości planowania wieloletniego. Dla poprawnej oceny zdolności JST do spłaty zadłużenia konieczne jest również wyselekcjonowanie zmiennych i wskaźników najdokładniej odwzorowujących stan finansów jednostki poddanej weryfikacji.

Bibliografia

- Adamiak J., *Przydatność ratingu komunalnego w polityce finansowej gmin*, [w:] D. A. Hałaburda (red.), *Finansowanie gminnego samorządu terytorialnego*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku, Białystok 2008.
- Gonet W., *Zastosowanie budżetu zadaniowego do oceny zdolności kredytowej jednostek samorządu terytorialnego*, „Finanse Komunalne” 2007, nr 1–2.
- Jastrzębska M., *Zarządzanie długiem jednostek samorządu terytorialnego*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2009.
- Lipnic L. H., Rattner Y., Ebrahim L., *The Determinants of municipal credit quality*, „Government Finance Review” 1999, No 12.
- Peterson G. E., *Measuring local government credit risk and improving creditworthiness*, Washington, DC, World Bank, 1998.
- Wiatr M. S., *Zarządzanie indywidualnym ryzykiem kredytowym. Elementy systemu*, SGH, Warszawa 2008.
- Wiśniewski M., *Wielowymiarowa analiza danych gospodarczych – metody i zastosowania*, D. Appenzeller (red.), *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu nr 124*, Poznań 2009.
- Wiśniewski M., *Ocena zdolności kredytowej gminy*. Difin, Warszawa 2011.
- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 maja 2002 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy Prawo bankowe (Dz.U. 2002 nr 72 poz. 665 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 23 lutego 2003 r. prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. 2003, nr 60, poz. 535 z późn. zm.).